

skim bićima koja uvijek postoje na isti način i koja su nužna; Aristotelu je pak znanost o općem, sabranom iz nepostojanog pojedinačnog koje nije nužno i ne postoji uvijek na isti način. To je druga i najveća razlika između dijalektike jednoga i drugoga.

Pribrojimo i treću. Aristotel kao oruđe znanosti uzima dokaz, a Platon definiciju. Koji od dvojice bolje, neka se istina izvede ovdje. Dokaz kakav je Aristotel opisao, ne ćemo naći ni u jednom rodu stvari: niti u onim prvim odvojenim bićima koja, ili nemaju nikakva uzroka ili, ako imaju neki, on nije sam po sebi tako poznat da bi mogao biti počelo dokaza: niti u prirodnim stvarima, koje nisu nužna bića nego ponajviše pojavna, a niti opća niti po sebi poznata; ne ćemo ga naći niti u matematičkom u kojemu, bilo da ga se stavlja u dušu, bilo također izvan nje, u svim euklidovskim, pergejevskim¹⁰, arhimedovskim, ptolemejskim i knjigama drugih matematičara nećemo naći nijedan <dokaz> po onim uvjetima. A mnogo manje u ljudskom životu, koji ne sadrži nikakvu nužnost. Iz toga po nužnosti slijedi da se ne može izvesti nikakav dokaz, a time i nikakva znanost, ako samo dokaz, kako hoće gotovo svi peripatetičari, uspostavlja znanost. To će biti plod dviju *Analitika* koje su nam bile predane uz najveći trud, tako da nakon beskrajnih napora, poslije nerazrješivih labirinata ne možemo doći do nikakve znanosti.

Platon na mnogo mjesta tvrdi da definicije svake pojedine stvari pribavljaju znanost, a tvrdio je da je divizija najpogodnije oruđe da bi se pronašla. Aristotel ovu <diviziju>¹¹ podcjenjuje te je otvoreno s mnogo truda nastoji uzdrmati u zadnjoj knjizi *Analitike*, onu <definiciju> iz zasjede oslabljuje. Jasno je, doduše, da on definiciju vrlo cijeni, jer je čini ili počelom dokaza ili dokazom, koji se razlikuje po položaju, ili konkluzijom dokaza. Ali premda o njoj govori tako uzvišeno, kaže da njome ne postizemo nikakvu znanost, jer se <u njoj> ne nalazi nikakav dokaz.

¹⁰ U tekstu stoji Sergaeis (...) libris, no to je očita tiskarska pogreška. U nizu u kojem se navodi zajedno s arhimedovskim i ptolemejevskim knjigama očito je da se radi o grčkom matematičaru Apoloniju iz Perge ili Pergeju.

¹¹ Usp. ARIST. A Po. 91b.12 – 13 Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἢ διὰ τῶν διαιρέσεων ὁδὸς συλλογίζεται.